

2020-10-20 TIES-koordinaatioryhmän kokous

Tietovirta- ja sanastotyön koordinaatioryhmän kokousmuistio

- ti 20.10.2020 klo 13.00-15.00
- Zoom <https://cscfi.zoom.us/j/9435634286>

Osallistujat

- Jukka Haapamäki, OKM
- Ilmari Hyvönen, OKM
- Tomi Kytölä, OKM
- Liisi Hakalisto, OKM
- Tero Huttunen, OKM
- Erja Nokkanen, OPH
- Outi Kivipelto, OPH
- Pauli Sutelainen, OPH
- Laila Puranen, OPH
- Anna Loukkola, Tilastokeskus
- Riikka Rautanen, Tilastokeskus
- Walter Rydman, CSC
- Heini Manninen, CSC (siht.)

Asiantuntijavieraat:

- Heidi Bergström (OPH)
- Elisabeth Alanen (OPH)
- Joonas Mäkinen (OPH)

Kokouksessa tehdyt päätökset ja sovitut asiat

- Ajankohtaiskatsaus eri ryhmistä säännölliseksi osaksi asialistaa
- Tilastokeskus (Rautanen) ilmoittaa osallistujan heiltä sanastojaostoon
- OPH tuo seuraavaan kokoukseen tilannekatsauksen koodistopalvelun koordinaatioryhmän perustamisesta
- Lisätään HenkilöOID:n käytön laajentamisen -muistio OKM:sta (Huttunen) tähän muistioon, jos mahdollista
- Huomioidaan, että TK toivonut opetushallinnon ulkopuolisen koulutuksen saamista mukaan tietovarantoihin (Koski ym.)
- Otetaan seuraavaan kokoukseen (1.12.2020) teemat
 - Koski ja suostumukseen perustuva taltiointi / Huttunen (OKM)
 - Koski-lain uudistuksen katsaus / Kytölä (OKM)
 - mahd. luokituspuolen asiat

Asialista

1 Kokouksen avaus ja työjärjestyksestä päättäminen

- Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.03

2 Edellisen kokouksen pöytäkirjan ja keskustelumuistion hyväksyminen

- [2020-08-31 TIES -koordinaatioryhmän kokous](#)
- Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio
- Todettiin, että ajankohtaiskatsaus eri ryhmistä voisi olla aina säännöllisenä osiona asialistassa

3 Ajankohtaiskatsaukset

- Analytiikkajaoston katsaus / Kytölä (OKM)
 - Painopiste keskustelussa ollut jaoston toimintasuunnitelmassa, mihin tällä kaudella keskitytään
 - Tulossa tiekartta
 - Standardeihin liittyvä selvitystyötä jatketaan, Xapi ja Caliber
 - Oppimisanalytiikassa todettu yhtymäkohtia tekoälyn algoritmeihin ym.
 - Tunistettu, että viimeisin tieto ei ole aina helposti käytettävissä

- Keskusteltavana pystytäänkö jaoston puitteissa kokoamaan portaali tai sivusto, johon kootaan hankkeita ym. asian ympäriltä
- Sanastojaoston katsaus / Huttunen (OKM)
 - Tänä syksynä valmistaudutaan OKSAn 2. laitoksen julkaisuun
 - Tammikuussa 2021 julkaisuutaisuus
 - Julkaisun yhteydessä pyritään julkaisemaan myös tapa, jolla voi antaa palautetta esim. puuttellisista käsitteistä, tai tarpeita uusista käsitteistä jne.
 - Mahdollisesti TSK:n tarjoama ratkaisu tai wiki-sivu
 - OKSA kilpailutus etenee ja valmistellaan siten, että sanaston työstämiseen ei tule katkoksia
 - Todettiin, että myös Tilastokeskuksen edustajan on mahdollista osallistua sanastojaostoon
 - Rautanen palaa ja varmistaa TK:n osallistujan
- Opetuksen ja koulutuksen luokitusyhteistyö -ryhmän katsaus / Bergström (OPH) ja Alanen (OPH)
 - [Koodistotyöryhmä.docx](#)
 - Ryhmän edellinen kokous oli 27.3.2020
 - Työstettiin yhteistä ohjetta, jossa mukana OPH, OKM ja TK, liittyen oppilaitosten ja koulutuksenjärjestäjien muutoksiin
 - Keskusteltavaksi mikä on ryhmän perimmäinen tarkoitus
 - Nykyinen ryhmän otsikko ei ihan vastaa sitä mitä on tehty
 - Koodistoryhmä on alunperin perustettu osaksi TIES:ia, koska tutkintokoodit koettiin hankaliksi. Koodistoryhmän tarkoitus oli ratkoa miten eri järjestelmien välillä tutkintokoodit kulkevat (Virtaan, TK:lle jne.).
 - On keskitytty aika paljon Opintopolun asioita ja Opintopolun käytössä oleviin koodistoihin
 - Alanen on Opintopolun koodiston uusi palveluomistaja, Bergström siirtyy taka-alalle
 - Keskusteltiin ryhmän tavoitteista ja yhteyksistä muihin jaostoihin, sekä koodistopalvelusta ja liitoksista siihen
 - Koodistoista yleisesti:
 - Pitäisi harmonisoida koodistojen käyttöä, mistä niihin pääsee käsiksi, jne. Jotta ei tehdä uusia päällekkäisiä palveluja koodistojen jakamiseen.
 - Huomiona, että Opintopolun avoimen lähdekoodin palveluiden käyttö lisääntyy valtakunnallisesti koko ajan.
 - Tarvitaan joku koordinaatioryhmä miettimään mitä kerätään, ja miten ylläpidetään, miten eri tahot pystyvät hyödyntämään
 - Tilastokeskus, CSC, OPH kombinaatio ei ole riittävä
 - Koodistopalvelu on OPH:n palvelu, vaihtoehtoja esim.
 - 1) alajaosto TIES:n alle
 - 2) OPH:n alle, OPH mietinnän pohjalta - yhteys tarvitaan joka tapauksessa TIES:iin
 - Toiminnan ohjaus tässä olisi enemmän OPH vetoista
 - Mahdollinen vaihtoehto: OPH perustaa koodistopalvelun koordinaatioryhmän, johon kutsutaan sidosryhmät ja tiedon tuottajat/käyttäjät - ryhmä tiedottaisi ja käy vuoropuhelua tietovirta- ja sanastokoordinaatioryhmän kanssa
 - Sovittiin, että OPH tuo asian seuraavaan kokoukseen (1.12.2020)

4 Muut ja ilmoitusasiat

- HenkilöOID:n käytön laajentamisen tarve / Huttunen (OKM)
 - Syksyllä on työstyetty muistia, jossa ehdotettu tunnisteiden (oppijanumero) laajentamista - OPH:n ylläpitämän oid-haaran
 - Nykyisin on mahdollista käyttää oppijatunnistetta henkilön yksilöimiseen rekistereissä, opetushenkilökunnassa
 - Kun tunnus oppijanumero on muodostettu, sitä saa käyttää muuallakin
 - Ehdotetaan, että tunnistetta laajennettaisiin koskemaan myös opetuksen henkilökuntaan kuuluviin
 - Eri rekistereissä pystyttäisiin käyttämään oppijanumeron tyyppistä tunnistetta laajemmin
 - Keskustelu pidetty erillään opettajarekisteri-keskustelusta
 - Muistio on tehty ja valmisteltu, tiedoksi: [Kok-toimialan tunnisteikäytäntömuistio_finalv.docx](#)
- Identiteettihallinta / Kytölä (OKM)
 - Opetuksen ja koulutuksen toimialan identiteettihallinnan ryhmä, jonka toimikausi vuoden 2022 loppuun asti
 - Tehtäviä: 1) ehdotus yhteisestä ratkaisusta omien tietojen hallintaan, tunnistautumiseen opetuksen ja koulutuksen toimialalla, ja 2) kytkeä työtä muuhun julkishallinnon digitaaliseen tunnistustyyppöön
 - Lähtökohtana se mitä on jo, kuten Haka / MPass jne.
 - Syksyllä ollut työpajoja ja selvitystyötä: identiteettihallinnan osalta varmistetaan ja kartoitetaan käyttötapaukset ja tarpeet, samaa tehdään omien tietojen osalta, selvitys mitä on ratkaistavissa nykyisillä vaihtoehtoilla
 - Identiteettihallinta linkittyy muihinkin kehittämis-trackeihin, on perusedellytys digitalisaatiolle ja kansallisiin ratkaisuihin
 - Huomioitava, että yhden organisaation sisällä ihmisillä voi olla useita rooleja
 - Omien tietojen hallinta (OmaData) on toistuva teema: piivi on tiedon uudelleen hyödynnettävyys, henkilö saisi itse päättää mihin tietoa voi käyttää
- OKSA-sanastotyön kilpailutuksen eteneminen -tilannestatus / Manninen (CSC)
 - Todettiin tilanne, kilpailutuksen valmistelu käynnissä, tavoitteena saada uusi sopimus ilman katkoja
 - Vanha sopimus voimassa 31.3.2021 asti

5 Opinto- ja tutkintorekisterilain tietovarantojen ohjaus

- Koski-luovutuspalvelu / Kytölä (OKM) & Nokkanen (OPH)
 - [Koski_ohjaus.pptx](#)

- Koski-kokonaisuus koostuu useasta rekisteristä ja tietovarannoista
 - Ehdotus:
 - Koski-kokonaisuuden kehittämiseksi perustetaan oma kehittämissyhteistyöryhmä (OKM)
 - Vaatii melkein aina lainsäädäntötyötä
 - uudet tietosisällöt laajentavat toimijoiden joukkoa
 - esim. oppivelvollisuusiän laajentaminen esim. vaikuttaa tietovarantojen sisältöihin
 - Koski-luovutuspalvelulle oma yhteistyöryhmä (OPH)
 - sisältää kaikki luovutuspalvelua käyttävät rekisterit/tietovarannot ja toimijat sekä OKM:n
 - edustettuna toimijat, jotka vastaavat tiedoista, ja myös toimijat, joille OPH tekee tiettyjä toimia lainsäädännön pohjalta
 - Tunnistettu siis 2 tarvetta:
 - Koskessa poikkeuksellista on se, että vuositasolla tulee kehittämistarvetta koko ajan
 - Kehitystyötä tullaan tekemään 2-3 vuotta eteenpäin
 - Ollut keskustelua täysin uusista opintokokonaisuuksista ym., mitä olisi tarve saada tietovarantoon
 - Toimija ja sidosryhmäjoukot laajentuvat
 - Asetetaan mahdollisesti astekohtaiset / sektoriryhmät, ryhmien asettaminen 2020 lopussa, toimikaudet 2021 alusta lähtien
 - Keskusteltiin missä käydään läpi lainsäädännöllisiä tarpeita, esim. erityisopetuksen tietojen lainsäädäntöhaasteet - erityisopetuksen tietoja ei ole enää tallennettu enää Koski-palveluun. Kehittämissyhmällä voisi olla roolia isoihin linjauksiin ja viestintään.
 - Lainsäädännön näkökulmasta vastuu OPH:lla, ohjauksen näkökulmasta käsittelyyn pitäisi ottaa molemmissa ryhmissä.
 - Todettiin, että
 - tällä hetkellä ei ole pöytää mihin järkevästi tuoda näitä asioita.
 - tallennettuihin tietoihin liittyvät korkean tason linjaukset olisi hyvä olla ryhmässä.
 - ryhmään pitäisi saada myös lakimiehiä mukaan, koska Kosken kehittäminen on myös lainsäädännöllistä työtä jatkuvasti.
 - huomioitava vaikutukset siitä mitä lainsäädännön tulkinnoilla on, eli vaatii viestintää, jotta voidaan koordinoida yhdessä.
-
- Koski-tietovaranto / Kytölä (OKM) & Nokkanen (OPH)
 - Käsittely ja keskustelu edellisessä kohdassa
-
- Vardan ohjausmalli / Hakalisto (OKM)
 - [Vardan ohjausrakenne.pdf](#)
 - Nykyinen ohjausrakenne ollut käytössä käyttöönottojen ajan, viimeinen käyttöönotto oli 1.9.2020
 - Varda-toimijat vastaa tietojen tallentamisesta ja oikeellisuudesta
 - Ohjausryhmä vastaa tietovarannon ylläpidosta ja linjaa jatkokehittämisestä
 - Ohjausryhmää on tarkoitus jatkaa
 - Vardan raportoinnin osalta on tarkoitus edetä ensi vuonna
 - Miten tähän yhdistyy Kosken kehittämissyhmä?
 - Erillisiä. Kaksi eri lakia (Koski-laki ja Varda-laki). Jos on määrittelytarpeita, jotka liittyvät laajemminkin koulutusasteiden yli meneviin tarpeisiin niin TIES olisi se paikka, missä näitä keskusteluja käytäisiin.
 - Tilastokeskuksen toive: Opetushallinnon ulkopuolisen koulutuksen saaminen mukaan näihin tietovarantoihin säästäisi resursseja.
 - Huomioidaan jatkosuunnittelussa
 - Todettiin, että OPH:n ja OKM:n lainsäädännön tulkinta tulisi nähdä samalla tavalla, tarvitaan strategista ja juridista yhteistyötä OPH:n ja OKM:n välille yli tietovarantojen ja rekisterien.
 - Esimerkkinä oppivelvollisuuden laajentaminen, voi koskea sekä Koskea että Vardaa
 - Tulkintoja ei voi tehdä jokaiselle sektorille erikseen, vaan oltava toimivia yli sektorirajojen, otettava eri näkökulmat huomioon.
-
- Virta OTP:n ohjausmalli / Haapamäki (OKM)
 - [Virta otp_hallintamalli ja ohjaus.pptx](#)
 - OKM:n asettamat ryhmät, lisäksi korkeakoulujen organisoimia ryhmiä
 - Tulevaisuudessa muuttuu, kun korkeakoulujen Digivisio aloittaa, ja ottaa osan korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen tukipalveluiden ryhmästä, ja mahdollisesti myös Virta-ryhmästä.
 - VIRTa-opintotietopalvelun hallintamalli
 - 2016 marraskuussa hyväksytty, voi olla hyvä käydä uudestaan läpi. Päivitys kuuluu OPTIETORin alle.
 - OPTIETOR:ssa on muutamia operatiivisia ryhmiä alla, esim. VIRTa-yhteishenkilöt, VIRTa-viranomaistiedonkeruut
 - OKM:n tarvitsemien poimintojen osalla korkeakoulutkin pääsevät vaikuttamaan

6 Kosken muut ajankohtaiset

- Koski ja suostumukseen perustuva taltiointi / Huttunen (OKM)
- Koski-lain uudistuksen katsaus / Kytölä (OKM)
 - Näitä asiakohtia ei ehditty käsitellä, sovittiin siirrettäväksi seuraavaan kokoukseen
 - Tässä vaiheessa lisätietoa myös Kosken tulevista hallintamalleista
 - Myös mahd. luokituspuolen asiat silloin

7 Seuraava kokous

- Seuraava kokous on 1.12.2020
 - Manninen aikatauluttaa valmistelukokouksen kokoonpanolle: Haapamäki, Huttunen, Kytölä, Puranen, Manninen

